

POPULÄRAST I TEST

SÖREN HOLMBERG

Hellre välkänd och populär än mycket lite känd och impopulär. Den tämligen självklara sanningen gäller det mesta i samhället – från underhållning, forskning och näringsliv till politik. Och naturligtvis gäller sanningen också på det personliga planet. Det är bättre att vara omtyckt än illa sedd.

Applicerat på svensk politik betyder det att valda politiker har lättare att utföra sina uppdrag om de är kända och uppskattade. Två centrala demokratiska processer blir mer effektiva om valda politiker är kända och populära. För det första, opinionsbildning och kontakter med medborgarna underlättas. Människor lyssnar mer på och tar mer intryck av en uppskattad och känd politiker än av en ogillad och i stort sett okänd politiker. För det andra, personligt ansvarsutkrävande möjliggörs. Det är inte lätt att ställa en okänd politiker till svars hur impopulär han eller hon än är. Ur normativ demokratisk synpunkt är det med andra ord en fördel om valda politiker är någorlunda välkända och uppskattade.

Men i det specifikt svenska fallet är politikers kändisskap och popularitet inte fullt så viktiga som i många andra politiska system. Orsaken är att enskilda förtroendevalda inte är några huvudaktörer i svensk demokrati. I Sverige har partierna huvudrollen, inte enskilda politiker. Det är partierna som formulerar program och som väljarna röstar på. Personvalsreformen är ett försök att introducera mer av personligt mandat i Sverige. Ett försök som hittills i huvudsak varit ett misslyckande. Endast en minoritet på under 30 procent av väljarkåren brukar utnyttja möjligheten att personkryssa.

Dock, även om partierna är viktigast i Sverige är naturligtvis enskilda politiker inte helt oviktiga. Kommunikation mellan väljare och valda liksom möjligheterna till enskilt ansvarsutkrävande skulle förbättras i Sverige om politikerna vore mer kända och kanske också om de vore mer populära.

SOM-institutet har i mer än femton år studerat hur kända och uppskattade ledande lokal- och regionpolitiker är i Göteborg och i Västra Götaland.¹ Samma mätteknik har använts alla år. Ett antal ledande politiker har valts ut och presenterats för SOMs svarspersoner. Ledande politiker har definierats som ledare för de olika partigrupperna. Dock för socialdemokraterna har fler än en ledande politiker ingått. Endast för och efternamn uppges. Därefter får de svarande först ange om de känner till politikerna och sedan gradera hur mycket de uppskattar de politiker de känner till på en skala mellan -5 (ogillar) och +5 (gillar).

Resultaten har varit en besvikelse om man förväntat sig att svenska politiker skulle vara välkända och mycket uppskattade. Som redovisningen i tabellerna 1 till 4 visar är det få politiker i Göteborg eller i Västra Götaland som under de senaste femton-tjugo åren är kända av mer än femtio procent av medborgarna.²

Tabell 1 Kännedom om ledande politiker i Göteborg (procent)

politiker (parti)	Andel bland samtliga											Andel bland egna partiets sympatisörer																										
	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010				
Göran Johansson (S)	79	82	81	75	85	75	75	80	74	75	72	76	83	77	81	74	-	83	84	85	83	83	76	76	79	75	79	80	76	80	77	81	73	-				
Johnny Magnusson (M)	69	66	61	56	63	56	56	56	-	-	-	-	-	-	-	-	-	78	74	68	66	71	65	67	64	-	-	-	-	-	-	-	-	-				
Annelie Hulthén (S)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-			
Frank Andersson (S)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	45	53	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-			
Jan Hallberg (M)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-			
Margita Björklund (FP)	44	50	44	43	48	44	47	50	-	-	-	-	-	-	-	-	-	52	54	52	54	56	57	69	61	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-			
Rune Zachrisson (FP)	50	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	64	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-			
Claes Roxbergh (MP)	42	43	33	28	38	33	36	36	-	-	-	-	-	-	-	-	-	30	39	27	27	45	35	42	36	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-			
Kerstin Svensson (S)	32	39	31	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	35	47	37	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-			
Anna Johansson (S)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	36	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-			
Kia Andreasson (MP)	-	-	-	-	-	-	-	-	14	12	21	24	24	26	27	35	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	13	13	21	29	22	23	18	41	-			
Helene Odenjüng (FP)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
Roger Andreasson (V)	30	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	41	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
Vivi-Ann Nilsson (S)	-	-	-	-	-	-	-	-	28	24	23	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Jan-Ake Ryberg (V)	-	26	18	16	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
Ture Jacobsson (KD)	22	24	18	16	20	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
Eva Selin (C)	24	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
Mikael Jansson (SD)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
Eva Olofsson (V)	-	-	-	-	20	15	17	21	19	16	18	20	22	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
Alvar Persson (C)	-	22	17	14	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
Solveig Lindström (S)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
Erik Lithander (FP)	-	-	-	-	-	-	-	-	20	16	19	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Carina Liljesand (KD)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	12	10	16	18	15	17	18	20	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Karin Pleijel (MP)	-	-	-	-	-	-	-	-	19	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Ann-Marie Johansson (C)	-	-	-	-	18	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Marie Lindén (V)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Anders Flanking (C)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	15	15	16	17	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Lars Eklund (KD)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Mats Brännström (C)	-	-	-	-	-	-	-	-	12	14	14	13	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Kommentar: Resultaten visar andelen göteborgska svarspersoner som *inte* kryssat för "personen okänd för mig" och som kryssat för någon grad av sympati på en ogillar-gillarskala i Väst-SOM-studierna. Procentbasen är definierad som samtliga personer som besvarat enkäterna i Göteborg. Efter kännedomspåren tillfrågades undersökningspersonerna vad de tyckte om politikerna på en gillar-ogillarskala mellan -5 och +5. Ett - anger att politikerna i fråga inte ingick i det årets studie medan en * anger att antalet svarspersoner är mycket begränsat. Partisympatierna har mätts med hjälp av en fråga om bästa parti alternativt en fråga om bästa parti i rikspolitiken.

Tabell 3 Kännedom om ledande politiker i Västra Götaland (procent)

politiker (parti)	Andel bland samtliga										Andel bland egna partiets sympatisörer															
	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Göran Johansson (S)	67	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	70	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Cecilia Widegren (M)	13	36	48	43	41	-	-	-	-	-	-	-	-	13	40	46	48	49	-	-	-	-	-	-	-	-
Johnny Magnusson (M)	-	-	-	-	-	-	33	34	34	33	33	34	-	-	-	-	-	-	-	-	-	40	41	46	42	39
Roland Andersson (S)	19	23	32	30	28	30	27	28	27	29	31	32	28	20	30	40	34	29	36	31	30	30	33	31	35	35
Annelie Stark (S)	23	24	28	25	22	23	22	22	19	22	21	20	22	26	30	35	26	24	28	25	23	24	26	24	25	27
Eva Eriksson (FP)	-	20	27	26	25	27	-	-	-	-	-	-	-	-	29	39	32	32	-	-	-	-	-	-	-	-
Rune Lanesstrand (SVG)	19	21	25	25	-	-	-	-	-	-	-	-	-	*	*	*	*	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Gert-Inge Andersson (S)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	25	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	31
Kent Johansson (C)	-	16	20	18	18	18	16	17	16	18	19	20	21	-	19	34	35	33	36	34	25	24	28	32	33	29
Bengt Mollstedt (M)	-	-	21	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	23	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Stig Grauers (M)	18	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	23	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Monica Selin (KD)	11	-	16	15	13	13	13	13	12	16	14	14	15	11	-	15	14	16	15	8	13	15	18	14	15	17
Lars Nordström (FP)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	16	14	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Hans Aronsson (S)	-	-	16	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	17	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Carina Åström (V)	10	12	15	15	14	14	13	15	15	-	-	-	-	12	12	18	16	18	14	19	13	23	-	-	-	-
Jonas Andersson (FP)	-	-	-	-	-	-	10	12	11	13	-	-	15	-	-	-	-	-	10	9	12	14	-	-	-	-
Jan Hallberg (M)	15	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	18	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ursula Johansson (KD)	-	15	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	15	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Sören Kviiberg (V)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	13	12	12	14	-	-	-	-	-	-	-	-	-	14	17	*	15
Margaretha Jansson (SVG)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	13	12	12	13	-	-	-	-	-	-	-	-	-	*	*	*	*
Stefan Kristiansson (MP)	-	-	11	13	11	11	9	10	9	12	11	10	12	-	-	7	17	8	8	13	8	10	8	8	8	11
Lars Bergsten (M)	-	-	-	-	-	13	10	12	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	17	8	10	*	-	-	-	-
Susanne Aronsson (SVG)	-	-	-	-	-	-	10	12	11	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	*	-	-	-	-	-	-
Gunnel Adler (MP)	11	11	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	10	10	-	-	-	*	-	-	-	-	-	-	-
Einar Hansander (SVG)	-	-	-	-	11	11	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ingela Bergendahl (S)	-	11	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	14	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Thomas Mellqvist (C)	11	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Jan Steen (FP)	10	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	11	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Kommentar: Resultaten visar andelen svarspersoner som *inte* kryssar för "personen okänd för mig" och som kryssat för någon grad av sympati på en ogillar-gillarskala. Procentbasen har definierats som samtliga personer som besvarat Väst-SOM-enkäten i Västra Götaland. Partisympatierna har fastställts med hjälp av en fråga om bästa parti. En asterisk (*) betyder för få svarande.

Tabell 4 Populära och mindre populära politiker i Västra Götaland (medeltal)

politiker (parti)	Medeltal bland samtliga											Medeltal bland egna partiets sympatisörer														
	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Göran Johansson (S)	+10	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+24	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Cecilia Widegren (M)	+2	+2	-15	-11	-8	-	-	-	-	-	-	-	-	+9	+21	+2	+5	+16	-	-	-	-	-	-	-	-
Johnny Magnusson (M)	-	-	-	-	-	-	+2	+2	+3	+3	+5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Roland Andersson (S)	-3	-3	+2	-2	0	-4	-6	-4	0	-1	-2	0	+2	+8	+8	+11	+7	+10	+5	+5	+4	+9	+6	+6	+9	+11
Annelie Stark (S)	-1	-5	-3	-4	-3	-6	-6	-4	-2	-2	0	0	0	+9	+5	+6	+4	+3	+2	+2	+3	+5	+3	+4	+6	+5
Eva Eriksson (FP)	-	+6	+5	+4	+5	0	-	-	-	-	-	-	-	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*
Rune Lanestrand (SVG)	+2	-2	-3	-4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Gert-Inge Andersson (S)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+9	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+17
Kent Johansson (C)	-	+1	-0	-0	+2	-2	-1	-0	+2	0	+1	+1	+3	-	+21	-0	+9	+19	+7	+7	+11	+19	+8	+11	+9	+19
Bengt Mollstedt (M)	-	-1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+1	+8	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Stig Grauers (M)	-	-8	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0	+4	+6	+5	+5	+9	+8	+9	-	-	*
Monica Selin (KD)	+3	-	-0	-1	+1	-2	+1	-0	+1	+1	+2	+1	+2	+3	-	0	+4	+6	+5	+5	+9	+8	+9	-	-	*
Lars Nordström (FP)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+2	+3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+6	+6	-
Hans Aronsson (S)	-	-	+0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+6	+6	+3	+11	+8	+8	+15	+10	-	-	-
Carina Åström (V)	+3	+0	-0	-0	+2	-1	-1	+1	+1	-	-	-	-	+6	+3	+6	+3	+11	+8	+8	+6	+9	+6	-	-	-
Jonas Andersson (FP)	-	-	-	-	-	-	-1	+1	+1	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Jan Hallberg (M)	+2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+13	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ursula Johansson (KD)	-	-2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Sören Kvilberg (V)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0	-1	-1	+1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Margaretha Jansson (SVG)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-1	-1	-1	+1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Stefan Kristiansson (MP)	-	-	-1	-1	0	-3	-1	-1	-1	-1	-1	-1	+1	-	-	+5	-1	*	*	*	-0	*	+4	-1	*	+5
Lars Bergsten (M)	-	-	-	-	-	-1	-2	-2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+4	+4	-0	-	-	-	-	-
Susanne Aronsson (SVG)	-	-	-	-	-	0	-1	0	-1	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	*	*	-	-	-	-	-
Einar Hansander (SVG)	+1	+1	-	-	0	-2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	*	*	-	-	-	-	-	-	-
Gunnel Adler (MP)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ingela Bergendahl (S)	-	+0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Thomas Mellqvist (C)	+1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+10	+1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Jan Steen (FP)	+1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+10	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Kommentar: Resultaten är medelvärden (gångar 10) på en ogillar-gillarskala med värden mellan -5 och +5. Partisympati har definierats på samma sätt som i tabell 3. En asterisk (*) indikerar för få svarspersoner.

I Göteborg har endast fem av totalt tjugonio undersökta lokalpolitiker uppnått ett kändisskap på över femtio procent. Motsvarande antal är endast en av tjuogoåttastuderade regionpolitiker i Västra Götaland. Dessa politiker förtjänar att nämnas vid namn. I Göteborg är de Göran Johansson (S), Johnny Magnusson (M), Annelie Hulthén (S), Frank Andersson (S) och Jan Hallberg (M). Göran Johansson har rekordet med en kännedom på hela 85 procent år 1998. I Västra Götaland har också Göran Johansson rekordet i kännedom med 67 procent 1998 – det enda år han var ledamot av regionförsamlingen.

En majoritet av de undersökta politikerna har kännedomssiffror på trettio procent eller lägre. Det gäller för sjutton av tjugonio Göteborgspolitiker och för tjugofyra av tjuogoåttaregionpolitiker i Västra Götaland. De politiker som är mest okända i SOMs västsvenska undersökningar har kännedomsresultat kring låga tio-femton procent.

Topplistan

Popularitetssiffrorna är inte heller de särskilt uppmuntrande. Få politiker uppnår en uppskattning på +5 eller mer på vår mätskala som kan variera mellan -50 till +50. Å andra sidan är det också få som hamnar på -5 eller än sämre på popularitetsskalan. De nio Göteborgspolitiker och fyra förtroendevalda i Västra Götaland som uppnått de högsta popularitetsresultaten på +5 eller bättre redovisas i tabellerna 5 och 6.

Tabell 5 Nio i topp. Göteborgs mest populära lokalpolitiker åren 1994-2010 (popularitetspoäng)

Politiker	Popularitetspoäng	År
1. Göran Johansson (S)	+24	1995
2. Annelie Hulthén (S)	+13	2010
3. Jan Hallberg (M)	+9	2005/2010
4. Margita Björklund (FP)	+9	2000
5. Johnny Magnusson (M)	+7	1997/2000
6. Helene Odenljung (FP)	+7	2010
7. Carina Liljesand (KD)	+5	2007
8. Kerstin Svensson (S)	+5	1996
9. Anna Johansson (S)	+5	2007

Kommentar: Topplistan bygger på resultaten i tabell 2. Alla undersökta Göteborgspolitiker med som minst en popularitet på +5 är medtagna på topplistan. De nio politikernas högsta poäng och år redovisas. Popularitetsskalan kan variera mellan -50 (ogillar) och +50 (gillar). Undersökningen omfattar totalt 29 politiker under åren 1994-2010.

De endast sex politiker som uppmätts för så låga uppskattningssiffror som -5 eller ännu lägre behöver ingen egen tabell. Det räcker med att räkna upp dem här i texten. I Göteborg är de Claes Roxbergh (MP) med -5 1999 respektive 2001 och Mikael

Jansson (SD) med -13 år 2010. I Västra Götaland fick Cecilia Widegren (M) -15, -11 respektive -8 åren 2000, 2001 och 2002. En annan moderat, Stig Grauers, fick -8 år 1999. Roland Andersson och Annelie Stark, båda socialdemokrater, erhöll -6 år 2004 (Andersson) respektive -5 år 1999 och -6 åren 2003-2004 (Stark).

Topplistan i Göteborg har en klar etta i Göran Johansson med en popularitet på hela +24 år 1995. Fortfarande i hans sista mätning 2009 hade Johansson ett mycket starkt resultat med en uppskattning på +18. Tvåa kommer Göran Johanssons efterträdare och Göteborgspolitikens nya starka kvinna Annelie Hulthén med ett resultat på +13 efter valet 2010. Moderaternas lokale oppositionsledare Jan Hallberg innehar en tredje plats med +9 som bästa resultat 2005 och 2010. Därefter kommer Folkpartiets Margita Björklund (+9, 2000), Moderaternas Johnny Magnusson (+7, 1997/2000) och Folkpartiets Helene Odenjung (+7, 2010). Med på listan finns också Anna Johansson (S), Göran Johanssons dotter, med en popularitet på +5 år 2007. Samma resultat har även Carina Liljesand (KD) och Kerstin Svensson (S). Det kan noteras att sex av de nio populäraste politikerna på göteborgslistan är kvinnor.

Tabell 6 Fyra i topp. Västra Götalands mest uppskattade regionpolitiker 1998-2010 (popularitetspoäng)

Politiker	Popularitetspoäng	År
1. Göran Johansson (S)	+10	1998
2. Gert-Inge Andersson (S)	+9	2010
3. Eva Eriksson (FP)	+6	1999
4. Johnny Magnusson (M)	+5	2010

Kommentar: Se tabell 5 och 4. Undersökningen omfattar totalt 28 politiker under åren 1998-2010.

Topplistan för Västra Götaland omfattar bara fyra politiker. Även här vinner Göran Johansson med resultatet +10 år 1998. Men han vinner inte överlägset. Han utmanas av regionens nya ledande politiker Gert-Inge Andersson – också han socialdemokrat – som efter valet 2010 uppnådde en uppskattning på +9.³ Övriga personer på listan är Eva Eriksson (FP) med +6 år 1999 och Moderaternas Johnny Magnusson som nådde +5 år 2010.

Ju mer vi är tillsammans

Det är vad okända och föga populära politiker kan hoppas på. Ju mer de är tillsammans med medborgarna desto mer kända och uppskattade blir de. Men det är inte bara en from politikerförhoppning. Det är också en central hypotes i den sociala inlärningsteorin, åtminstone när det gäller kännedom. Långvarig exponering ökar

sannolikheten för ökad kännedom. För politiker betyder det att de kommer att bli mer välkända vartefter de hänger med och blir omvalda. Kännedomen ökar ju mer umgänget förlängs och åren går. Många andra faktorer vid sidan av att vara politiskt seglivad påverkar naturligtvis också graden av kännedom. Men långvarighet i rollen som politiker är en bidragande orsak till ett ökat politiskt kändisskap.

Den sociala inlärningsteorin gäller dock endast för kännedom, inte för popularitet. Teorin förutspår inte att kärleken skall tillta med åren. Men den säger heller inte att uppskattningen skall avta med tiden. Inlärningsteorin är tyst när det gäller om populariteten kommer att öka eller minska över tid.

I tabell 7 prövar vi om den sociala inlärningsteorin fungerar som förväntat för våra politiker i Göteborg och Västra Götaland. Blir de allt mer välkända vartefter åren går? Vi kan testa hypotesen för relativt många politiker. Antalet lokalpolitiker i Göteborg som deltagit i minst fem års mätningar är elva. I Västra Götaland är motsvarande antal nio.⁴

Resultaten visar att hypotesen får ett positivt stöd både bland Göteborgspolitikerna och bland regionpolitikerna i Västra Götaland. Men stödet är inte överväldigande. Det är tvärtom relativt svagt. Kännedomen ökar över tid men endast med några få procentenheter.

Tabell 7 Blir politiker mer kända över tid? (antal och procentenheters förändring)

	Samtliga svarande				Egna partiets väljare			
	kännedom			genom- snittlig procent- förändring	kännedom			genom- snittlig procent- förändring
	ökad	samma	minskad		ökad	samma	minskad	
Ledande lokapolitiker i Göteborg	6	0	5	+2,1	8	0	2	+7,9
Ledande regionpolitiker i V:a Götaland	6	1	2	+3,6	6	1	2	+4,8

Kommentar: Analysen bygger på resultaten i tabellerna 1 och 3. Endast politiker med fem års deltagande i SOM-mätningarna är medtagna i beräkningarna. De två första årens medelresultat för respektive politiker har jämförts med de två senaste årens. En Göteborgspolitikers resultat för egna partiets väljare har inte inkluderats på grund av för få svarspersoner. Antalet Göteborgspolitikerna är elva och antalet VG-politiker är nio.

Positivt för politikerna är dock att kännedomen om dem ökar mest på hemmaplan, bland det egna partiets väljare. Effekten av umgänget är mest tydligt bland personer som politikerna umgås mest intensivt med, det vill säga bland de egna väljarna.

Lång och trogen tjänst är alltså inte bortkastad. Man blir lite mer känd, speciellt bland dem som har röstat på en. Men när det gäller uppskattning är resultaten inte

lika roliga. De tjugo västsvenska politiker som ingått i SOMs mätningar under längre tidsperioder har inte blivit mer uppskattade - inte bland samtliga svars personer och inte bland de egna väljarna. Utfallet i tabell 8 visar på mycket små förändringar på plus eller minus 1 popularitetsenhet för såväl Göteborgspolitikerna som för politikerna i Västra Götaland. Slutsatsen är att de aktuella politikerna i genomsnitt varken blivit mer populära eller mindre populära vartefter de tjänstgjort som valda politiker. Ett i huvudsak nedslående resultat. Politikerna har inte rönt en ökad uppskattning när de år efter år tjänat folket – varken bland alla medborgare eller bland egna väljare.

Tabell 8 *Blir politiker mer populära över tid? (antal och medeltalsförändringar)*

	Samtliga svarande				Egna partiets väljare			
	popularitet			genom- snittlig popularitets- förändring	popularitet			genom- snittlig popularitets- förändring
	ökad	samma	minskad		ökad	samma	minskad	
Ledande lokalpolitiker i Göteborg	7	0	4	+1,3	4	1	4	+0,4
Ledande regionpolitiker i V:a Götaland	5	1	3	-0,6	4	1	4	±0,0

Kommentar: Resultaten bygger på uppgifterna i tabellerna 2 och 4. Se också tabell 7. Popularitetsskalan kan variera mellan -50 (ogillar) och +50 (gillar). Två Göteborgspolitikers resultat bland egna partiets väljare är inte medtagna på grund av för få svarande.

Det är uppenbart otacksamt att vara politiker. Maktinnehav tär. Att styra gör en inte populär. Går det bra är det svårt att få äran. Går det dåligt får man skulden. Det ska få 'n vara politiker. Men några måste vara det. Annars fungerar inte demokratin.

Noter

- ¹ Motsvarande undersökningar har också genomförts i region Skåne sedan 2001, se Holmberg 2010.
- ² Kravet på kännedom är lågt satt. Svarspersonerna anger själva om de känner till eller inte känner till en namngiven politiker. Vi kan utgå från att de redovisade kännedomssiffrorna är höga uppskattningar, lite av glädjeresultat.
- ³ Observera dock att Gert-Inge Andersson fortfarande är relativt okänd. Hans kännedomssiffra är endast 25 procent år 2010.
- ⁴ Se Holmberg 2011 för en tidigare prövning av den sociala inlärningsteorin på kännedomsdata från SOM-institutets studier i Västsverige.

Referenser

Holmberg, Sören (2010) 'Folkvalda politiker bör vara kända av folket?' I Johansson, Susanne (red) *Regional demokrati. Om politik och medier i Skåne*. Göteborg: SOM-institutet, Göteborgs universitet.

Holmberg, Sören (2011) 'Med tiden blir man känd'. I Nilsson, Lennart (red) *Västsvensk demokrati i tid och rum*. Göteborg: SOM-institutet, Göteborgs universitet.